

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

สื่อวิทยุกระจายเสียงนับเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน ควบคู่กับการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมไทยมาโดยตลอด วิทยุกระจายเสียงมีอิทธิพลและมีความสำคัญต่อสังคมอย่างมาก กล่าวคือ วิทยุมีอิทธิพลที่สุดในบรรดาสื่อมวลชน สาเหตุเพราะวิทยุเข้าถึงคนได้จำนวนมากที่สุดรวมทั้งผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออก ไม่เลือกเวลา สถานที่และเสียค่าใช้จ่าย รวมทั้งมีอิทธิพลทางด้านภาษาต่อผู้ฟัง ซึ่งสามารถทำให้ผู้ฟังใช้จินตนาการได้ตามใจตนเอง นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลทางการศึกษา เป็นการให้เนื้อหาที่ทันต่อเหตุการณ์ต่างๆของโลก อีกทั้งยังให้ความรู้ความบันเทิง จึงทำให้ผู้ฟังเข้าใจดี และจำได้แม่นยำ ช่วยให้เกิดความคิดและจินตนาการ โดยการเสนอปัญหาความคิดเห็นต่างๆ ไว้อย่างกว้างขวาง ดังนั้นสื่อวิทยุกระจายเสียงซึ่งเป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยิ่งและนับวันจะมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ทั้งนี้เพราะสื่อวิทยุกระจายเสียงสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายใกล้-ไกล โดยไม่เลือกเพศ วัย สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ภูมิหลังทางวัฒนธรรม

สื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นการสื่อสารที่เร็วที่สุด ส่งได้ทุกหนทุกแห่งมีกำลังชัดเจน หรือแรงกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจสูงและมีความสำคัญทุกโอกาส เป็นบริการสะดวกให้ความบันเทิงได้โดยไม่ต้องลงทุนมากสำหรับคุณค่าของวิทยุกระจายเสียงนั้นนับว่ามีความสำคัญและมีบทบาทอย่างมากต่อผู้ฟัง คือให้เนื้อหาเป็นปัจจุบันเอาชนะระยะทางความห่างไกล ทำให้ผู้ฟังรู้สึกตัวตนเองมีส่วนร่วมในเหตุการณ์นั้นๆ ก่อให้เกิดอารมณ์จึงทำให้เกิดทัศนคติความต้องการได้ให้ความเชื่อถือและนำผู้ชำนาญมาเป็นประโยชน์ในการสอนได้ สามารถฝึกความสามารถแยกแยะว่าอะไรจริง อะไรไม่จริง อะไรควรเชื่อ อะไรไม่ควรเชื่อ นอกจากนี้วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่สามารถเข้าถึงผู้รับได้กว้างกว่าสื่อมวลชนอื่น ๆ รัศมีกำลังส่งแพร่กระจายไปได้ไกล ซึ่งสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกกลุ่ม แต่ขณะเดียวกันโอกาสที่ทุกกลุ่มจะฟังวิทยุกระจายเสียงก็มีข้อจำกัดอยู่ด้วย นอกเหนือจากเรื่องการรบกวนทางด้านเทคนิคและจุดบอดในการรับฟังแล้ว ช่วงเวลาที่จะสามารถรับฟังได้ของแต่ละกลุ่มผู้ปฏิบัติก็แตกต่างกันด้วย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2543 : 233)

อย่างไรก็ตามสื่อวิทยุกระจายเสียงไม่อาจมีบทบาทตามความคาดหวังที่หลากหลายของกลุ่มต่างๆในสังคมอย่างแท้จริง อันเนื่องมาจาก ปัญหาระดับโครงสร้าง เช่น การผูกขาดสื่อวิทยุกระจายเสียงโดยรัฐและกลุ่มทุนการแทรกแซงสื่อวิทยุกระจายเสียงโดยรัฐบาลและฝ่ายการเมือง ตลอดจนการที่สื่อวิทยุกระจายเสียงต้องอยู่ภายใต้ของแรงกดดันในการแสวงหาผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์มากกว่าการสร้างประโยชน์สาธารณะ นอกจากนี้องค์กรสื่อวิทยุกระจายเสียงยังมีปัญหาต่างๆในสถาบัน เช่น การขาดบุคลากรที่มีคุณภาพ การมีปัญหาด้านจริยธรรมของบุคลากรของสื่อวิทยุบางกลุ่มและการขาดกลไกในการเชื่อมโยงความต้องการของสังคมกับการทำงานสื่อวิทยุกระจายเสียงอย่างไม่เพียงพอ จนนำมาสู่ยุคการปฏิบัติ จนนำมาสู่ยุคการปฏิรูปสื่อในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้มีบทบัญญัติซึ่งรับประกันสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน และกำหนดให้มีการจัดสรรคลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรของชาติเพื่อเป็นประโยชน์สาธารณะให้มีองค์กรของรัฐเป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่งและกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม

จังหวัดมหาสารคามเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการแข่งขันทางธุรกิจด้านสื่อวิทยุกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งประชาชนที่รับฟังสถานีวิทยุต่างๆที่อยู่ในจังหวัดมหาสารคามมีความหลากหลายในการรับฟัง เช่น การรับฟังรายการเพลง ข่าวสารต่างๆ ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดมหาสารคามปัจจุบันที่สามารถรับฟังได้ ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียง กรมการรักษาดินแดน เอฟ.เอ็ม. 105.50 MHz สถานีวิทยุกระจายเสียงองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท) จังหวัดมหาสารคาม เอฟ.เอ็ม. 92.50 MHz สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเอฟ.เอ็ม. 100.50 MHz สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มมส.) เอฟ.เอ็ม. 102.25 MHz สถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม.กองทัพอากาศที่ 2 (ทก.2) จังหวัดร้อยเอ็ด วิทยุชุมชน บลูเวฟเอฟ.เอ็ม.88.00 MHz. วิทยุชุมชน คลื่นคนบ้านเฮา เอฟ.เอ็ม.89.75 วิทยุชุมชนบ้านส่องเหนือ เอฟ.เอ็ม. 90.50 MHz. วิทยุชุมชนอาร์ เอ็ม ยู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เอฟ.เอ็ม. 92.50 MHz. วิทยุชุมชนเสริมไทยพลาซ่า เอฟ.เอ็ม. 96.50 MHz. วิทยุชุมชนลูกทุ่งดิจิทัลเอฟ.เอ็ม. 97.00 MHz. วิทยุชุมชนฮอทเรดิโอ เอฟ.เอ็ม.97.50 MHz. วิทยุชุมชนเต็มใจเรดิโอ เอฟ.เอ็ม. 103.30 MHz. วิทยุชุมชน จี สเตชั่น เอฟ.เอ็ม 107.50 MHz. สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาสารคาม 90.20 MHz. ฯลฯ ซึ่งประชาชนสามารถรับฟังได้ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าสถานีวิทยุจะสามารถที่ส่งกระจายเสียงและมีบทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนได้รับฟังได้ก็ตาม แต่ก็ยังประสบปัญหาในหลายด้าน ซึ่งปัญหาที่สถานีวิทยุต่างๆของจังหวัดมหาสารคามกำลัง

รายการวิทยุกระจายเสียง หมายถึง เนื้อหาที่สถานีวิทยุกระจายเสียงจัดเตรียมออกอากาศตามเวลาที่กำหนดให้ไว้ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถเปิดเครื่องรับฟังรายการเหล่านั้นได้ โดยแบ่งเนื้อหารายการออกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย ข่าว ความรู้บันเทิง และโฆษณาและบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY